

BARANGOLÁS GÖCSEJBEN ÉS HETÉSBEN

Honismereti vetélkedő Gönczi Ferenc emlékére

2011 szeptemberében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár – a Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága támogatásával – *Barangolás Göcsejben és Hetésben* címmel négyfordulós honismereti levelezős játékot indított **Gönczi Ferenc** néprajztudós születésének 150. évfordulója alkalmából, az általános iskolák és gimnáziumok 5-8. osztályosai számára.

A vetélkedő témája: Zala megye, különösen Göcsej és Hetés vidékének története, néprajzi hagyományai, természeti értékei, irodalmi és művészeti emlékei, valamint Gönczi Ferenc élete és munkássága.

A levelezős játékra 5-8. osztályos tanulók jelentkezését vártuk Zala megye egész területéről. A diákok négy-öt fős csapatokban nevezhettek. 2011 szeptemberében küldhették el a csapatok nevezésüket. Bemutatóként a témához kapcsolódóan kellett logót készíteniük.

Huszonkét csapat nevezett be a honismereti vetélkedőnkre. Nagy örömünkre több dél-zalai iskola is bekapcsolódott a játékba (például: Murakeresztúr, Galambok, Borsfa, Letenye, Nagykanizsa). Találó csapatnevek születtek; hadd említsünk meg néhányat közülük! Neveztek többek között: „*Hetési Fumu*”; „*Kandikó*”, „*Tulipános Láda*”; „*Göcsej kincsei*”; „*Galamboki Betyárok*” néven. Ugye, hogy magáért beszélnek a címek? Hát még a színes, szellemes logók, amelyek beérkeztek! A logók A/4-es, illetve A/3-as rajzlapokon szerepeltek; szemléletes, ötletes bemutatkozások születtek a gyerekek keze nyomán... Igazán meglepődtünk azon, hogy a „*Hetési Fumu*” csapata az Öveges József Ámk-ból megsütötte magát a fumut, ezt a jellegzetes baba

alakú régi kalácsot, amelyet annak idején a keresztszülők vittek ajándékként a paszita alkalmából. A „Zalai Vizslák” csapata pedig képes kutyafajta-bemutatóval lepett meg bennünket, amely tömören, szemléletesen bemutatta a laikusoknak, kutyabarátoknak ősi kutyafajtánk, a magyar vizsla „történetét”. A csapatok bemutatkozására 10 pontot adhattunk. Két csapat kivételével mindegyik logó megkapta a maximális pontszámot.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján bárki megtalálhatta a Gönczi-vetélkedőhöz szükséges tudnivalókat, itt tettük közzé többek között az írásban megoldandó első és második fordulóhoz az ajánlott irodalmat. Hadd említsünk néhányat az „alpművek” közül! Nagy szerepet kaptak a felkészülés során az alábbi könyvek: *Bíró Friderika: Göcsej; Bíró Friderika: A szegek világa; Gönczi Ferenc: Göcsej: s kapcsolatosan Hetés vidékének és népének összevontabb ismertetése; a Göcseji helikon 8. száma*, amely Gönczi Ferenc életét és munkásságát méltatja; *Gyermek játékok: Válogatott néprajzi és művészettörténeti tanulmányok; Zala megye ezer éve; Göcsej: Kalauz turistáknak és természetbarátoknak*. Természetesen internetes forrásokra is támaszkodhattak a gyerekek a felkészülés során.

Az *első forduló* feladatlapját október végéig oldhatták meg a csapatok. Ezek a feladatok Gönczi Ferenc életéhez és munkásságához kapcsolódtak. Kérdésekben nem volt hiány; olyan sokrétű volt zalai néprajztudásunk tevékenykedése, hogy a bőség zavarával küszködtünk a feladatlap kérdéseinek összeállításakor. Említsünk meg néhányat a feladatok közül! El kellett például készíteniük Gönczi Ferenc családfáját; vaktérképen bejelölni, hol járt iskolákba; milyen érdemei vannak a múzeumügy területén. A diákoknak keresniük kellett írott és elektronikus forrásokból Gönczi Ferenc emlékét őrző helységneveket; fotóalbumot tervezhettek életéből; meghívó levelet kellett írniuk a régies levélforma stílusában. Kiváló megoldások érkeztek a határidő lejártáig; egy-két csapat teljesített csak gyengébben.

A *második forduló* feladatai már Göcsej és Hetés gazdag néprajzi hagyományán alapultak. Szerepelt benne totó; szómagyarázat; rákérdeztünk a vidék természeti adottságaira; e két tájegységen élő emberek jellemvonásaira; a göcseji gyerekek játékszereire; szemezgettünk hihetetlenül gazdag hiedelemvilágukból; kértünk fogalmazást, hogy hogyan zajlott le náluk egy hagyományos esti összejövétel, például tollfosztás vagy kukoricahántás; bábót kellett készíteniük, amelyen a jellegzetes hetési viseletet mutatják be; „igazi” göcseji étel recepteket vártunk tőlük az interneten. Mint a fentiekből kiderül, nagyon aprólékos, szinte mindenre kiterjedő feladatsort kellett megoldaniuk. November végéig be is futottak a megoldások, kivéve egy csapatot. A feladatlap javításakor megint csak „ámultunk-bámultunk” a diákok felkészültségén; kiváló és ötletes megoldásokat küldtek be.

A három fordulóban (a nevezést is beleszámítva) maximum *241 pontot* kaphattak a csapatok. Hogy milyen szoros volt a verseny, azt bizonyítja, hogy az első tíz helyezést elérő csapat pontjai 210 és 233 pont között „szóródtak”.

A honismereti levelezős játék *2012. január 27-én 9.00 órai kezdettel*, könyvtárunk olvasótermében *vetélkedővel zárult*. Ide már csak a versenysorozat legeredményesebb tíz csapatát hívtuk. Köztük voltak a Galamboki Általános Iskola, a Borsfai Általános Iskola, a Nagykanizsa-Palini Általános Iskola, a Murakeresztúri Általános Iskola, a letenyei Andrásy Gyula Általános Iskola diákjai; Zalaegerszegről a Zrínyi Miklós Gimnázium, az Öveges József ÁMK, az Izsák Imre ÁMK tanulói.

Mi, a levelezős játék szervezői, gyermekkönyvtárosok is izgatottan készültünk a záró rendezvényre. Kilenc feladatot kellett a behívott csapatoknak megoldani. Szerepelt benne totó, kirakós, információs játék, népi játékfelismerés, mondaírás, igaz-hamis

feladatsor, plakátkészítés, hangszerfelismerés. Jóleső érzés volt a diákokat nézni feladatmegoldásaik közben; mi is drukoltunk mindegyik csapatnak, hogy jaj, csak nem túl nehezeket kérdezzük tőlük? Egy-két feladatnál mintha elbizonytalanodtak volna, de alapjában véve kitűnő, ötletes, egyéniségüket is tükröző, és persze jó válaszok születtek. Egy kis pihenőt is tarthattak a vetélkedő közben, amikor is pogácsával és ásványvízzel kínáltuk őket. A két és fél óra hamar elszaladt, s utána már fellélegezhettek; csak a zsűrire vártunk, hogy a pontszámok mit mutatnak majd. Ezúttal is szoros volt a küzdelem. Az eredményhirdetésnél kitűnt, hogy akár fél vagy egy pont döntötte el a rangsort.

A tisztesség úgy kívánja, hogy a tíz csapatból az első öt helyezettet név szerint is kiemeljük. Ők a következők: a „Galamboki Betyárok”; a „Göcsej kincsei” Borsfáról; a „Kandikó” az Öveges ÁMK-ból; a „Betyár Lányok” Nagykanizsáról; a „Kedves Lelkes Kitűnő Sulisok” Letenyéről. A vetélkedő záró részében átadtuk a csapatoknak megérdemelt ajándécsomagjaikat. Ezekben értékes, műves fotóalbumok, Zala megyét bemutató, gazdagon illusztrált kötetek voltak találhatóak. A záró vetélkedő résztvevőit és a felkészítő tanárokat ráadásként meghívtuk a Fazekesfesztivál egy napjára a zalaegerszegi Göcseji Galumúzeumba.

A vetélkedőre benevezett és játszó csapatok (helyezéstől függetlenül) emléklapot és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár által kiadott öröknaptárat kaptak jutalmul. Talán ezek majd az elkövetkezendő időkben is eszükbe juttatják, hogy „volt valamikor” egy „Gönczis vetélkedő”...

Fejesné Szabó Piroska

